

**«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՉԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022**

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

**ԹԵՄԱ՝ «Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և
կիրառումը տարրական դպրոցում »»**

ԱՌԱՐԿԱ՝ Մայրենի

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Արմինե Նավասարդյան

ՄԱՐԶ՝ Արագածոտնի

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ՝ Գեղադիրի Ռաֆիկ

Խաչատրյանի անվան միջնակարգ դպրոց

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ-----	3
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ-----	4
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ-----	19
ՀԵՏԱՁՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔ-----	20
ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ-----	24
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ-----	25
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ-----	26

Ներածություն

Երբ սովորեցնում ես, սովորում ես կրկնակի:

Սենեկա

Ես ընտրել եմ <<**Ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և դրանց կիրառումը տարրական դպրոցում**>> թեման, որովհետև դասարանում ունեմ պասիվ և քիչ հետաքրքրություն ու մասնակցություն ցուցաբերող աշակերտներ: Պատճառներից է նաև այն, որ նվազել է ուսման նկատմամբ աշակերտների հետաքրքրությունը, որն իմ կարծիքով պայմանավորված է ուսման գործընթացում արդիական տեխնոլոգիաների օգտագործման մակարդակի նվազմամբ:

Չետազոտության և գլխավոր նպատակն է՝ մեթոդներ կիրառելով ապահովել նույնիսկ ամենապասիվ և սովորաբար քիչ հետաքրքրություն և մասնակցություն ցուցաբերող սովորողների ակտիվ ներգրավվածությունը ուսումնական պրոցեսին: Նպատակս իրականացնելու համար իմ առջև դրել եմ հետևյալ խնդիրները.

- *Ուսումնասիրել ուսուցման ժամանակակից մեթոդները,*
- *Բացահայտել դրանց կիրառման առանձնահատկությունները տարրական դպրոցում*
- *Բացահայտել մեթոդների կիրառման ընթացքում հնարավոր դժվարություններն ու խնդիրները տարրական դպրոցում:*

Գրական ակնարկ

Ուսուցման մեթոդը մանկավարժական գործունեության մի միջոց է, հնար, հիմնական գործիք, որով իրականացնում է ուսուցչի և սովորողի համագործակցությունը՝ ուղղված ուսումնառության նախանշված արդյունքին:

Ուսուցիչն ազատ է մեթոդների ընտրության հարցում, սակայն այն չի կարող կամայական բնույթ կրել: Մեթոդների ընտրության վրա ազդող մի շարք գործոններ կան: Դրանցից են՝

- ուսուցման նպատակները և խնդիրները,
- բովանդակությունը,
- ուսումնական նյութի ծավալը (քանակը) և բարդությունը,
- սովորողների շահագրգռվածությունը,
- սովորողների տարիքն ու աշխատունակությունը,
- ուսումնական ժամաքանակը,
- նախորդ դասերին կիրառված մեթոդները,
- ուսումնական պարապմունքների տիպը և կառուցվածքը,
- ուսուցիչ-աշակերտ հարաբերությունները,
- սովորողների թիվը դասարանում,
- ուսուցչի պատրաստվածության մակարդակը

Մեթոդներով դասերը վարելու հիմնական քայլերն են՝

- դասի նպատակների հստակ սահմանում,
- սովորելու շահագրգռվածության ապահովում,
- տեղեկատվության մատուցում,
- սովորողների բաժանումը խմբերի կամ անհատական աշխատանքի կազմակերպում,
- ուսուցչի աջակցությամբ սովորողների աշխատանքի կազմակերպում,
- աշխատանքների վերջնական արդյունքի ներկայացում:

Գոյություն ունեն դասավանդման մեթոդների բազմաթիվ դասակարգումներ: Այն մեթոդները, որոնք հիմնված են ուսումնառության գործընթացում աշակերտների դերի վրա, բաժանվում են 3 խմբի՝

1. Պասիվ. այստեղ աշակերտները ուսումնառության «օբյեկտ» են, որոնք պետք է յուրացնեն և վերարտադրեն գիտելիքների աղբյուրի՝ ուսուցչի փոխանցած նյութը: Հիմնական մեթոդներն են դասախոսությունը, ընթերցանությունը և հարցումը:

2. Ակտիվ. այստեղ աշակերտները ուսումնառության «սուբյեկտ» են և կատարում են ստեղծագործ առաջադրանքներ, ուսուցչի հետ երկխոսության մեջ են մտնում: Հիմնական մեթոդներն են ստեղծագործ առաջադրանքները, հարցերը ուղղված աշակերտից ուսուցչին և ուսուցչից՝ աշակերտին:

3. Փոխներգործուն. (անգլերենից թարգմանած inter - «միջև» act – «Գործողություն») թույլ են տալիս ուսումնական գործընթացի մասնակիցներին, ներառյալ՝ ուսուցչին, փոխազդել միմյանց վրա: Այս մեթոդները առավել համապատասխանում են անձի անհատականության բացահայտմանն ուղղված մոտեցումներին, քանի որ վերջիններս ենթադրում են համատեղ ուսուցում (խմբային, համագործակցային ուսուցում), ընդ որում և՛ աշակերտները, և՛ ուսուցիչը ուսումնական գործընթացի սուբյեկտներ են: Ուսուցիչը հաճախ ներկայանում է կրթական գործընթացի կազմակերպչի, ֆասիլիտատորի, խմբի

<https://elearning.iedf.am/mod/url/view.php?id=31067>

ղեկավարի, աշակերտների նախաձեռնությունների համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծողի դերում:

Ըստ գործունեության տեսակի՝ մեթոդները կարելի է բաժանել հետևյալ խմբերի՝

1. բացատրական-զննական,
2. վերարտադրողական,
3. խնդրահարույց ուսուցման
4. ուսուցողական-ճանաչողական գործունեության կազմակերպման,
5. խթանման և մոտիվացիայի,
6. վերահսկման և ինքնավերահսկման,
7. ինքնուրույն ճանաչողական գործունեության,
8. համակարգված ուսուցման:

ՈՒՍՈՒՏՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ ԵՎ ՀՆԱՐՆԵՐ

Վերջին տարիներին հաճախ են հակադրում ուսուցման ավանդական և ինտերակտիվ մեթոդները, ուսուցչակենտրոն և աշակերտակենտրոն մոտեցումները: Ընդ որում՝ այդ հակադրումը կատարվում է այն համատեքստում, որ ինտերակտիվ և աշակերտակենտրոն մոտեցումները բացարձակապես լավն են, իսկ ավանդական և ուսուցչակենտրոն մոտեցումները՝ վատը: Այս մոտեցումը գիտականորեն հիմնավորված չէ: Ինտերակտիվ մոտեցումներն անհրաժեշտ են աշակերտներին մոտիվացնելու, ուսուցումը հետաքրքիր ու մասնակցային դարձնելու համար: Բայց այդ ամենը չեն բացառում նաև ավանդական մոտեցումների օգտագործումը: Հարց ու պատասխանը, նյութը վերհիշելը, վարժանքները, ուսուցչի բացատրական խոսքը այսօր էլ կարևոր են ու անհրաժեշտ ուսուցման համար: Բացի այդ՝ ինտերակտիվ ուսուցումն ունի որոշակի ռիսկեր, որոնք անտեսել չի կարելի: Օրինակ՝ խմբային աշխատանքների ժամանակ որոշ աշակերտներ «գլուխ են պահում»: Արտաքուստ թվում է, թե երեխաներն ակտիվ են, բայց վերջում պարզվում է, որ մնացորդային գիտելիքների մակարդակը ցածր է: Հետևաբար՝ նոր մանկավարժության մեջ չպետք է լինեն մեթոդների և հնարների հակադրում: Բոլոր մեթոդներն ու հնարները ինչ-որ իրավիճակում կարող են օգտակար լինել: Ուսուցման մեթոդները հաճախ ընկալվում են որպես դեղատոմս:

Երբեմն նշվում է, որ այս կամ այն մեթոդը կիրառելու դեպքում մենք կկարողանանք հասնել մեր նպատակին: Բայց մանկավարժության մեջ ընդհանրացված լուծումներ չկան: Մեկ դասարանում աշխատող մոտեցումը կարող է մի այլ դասարանում չաշխատել: Հետևաբար՝ ուսուցման մեթոդներն ու հնարները պետք է ընկալել որպես գործիքներ, որոնց կիրառման մասին որոշումը կայացնում է ուսուցիչը:

Դասապրոցեսը բաժանում ենք 3 մասի և յուրաքանչյուրի համար առաջարկում մեթոդներ և հնարներ՝ 1. դասի սկիզբ, 2. նոր նյութի բացատրություն, 3. սովորածը պարզելու հնարներ:

1. ԴԱՍԻ ՍԿԻԶԲ

Յուրաքանչյուր հաղորդակցության մեջ կարևոր է սկիզբը: Մարդկանց մոտ սովորաբար տպավորվում է հաղորդակցության սկզբի և վերջի հատվածները: Հաղորդակցման առաջին րոպեներին է մարդը որոշում դիմացինին լսել, թե ոչ: Այդ առումով դասի հաջող սկիզբը շատ կարևոր է: Եթե ուսուցչին հաջողվի դասի առաջին րոպեներին գրավել աշակերտների ուշադրությունը, ապա դա էապես կնպաստի դասի արդյունավետ ընթացքին: Ներկայացնենք դասը սկսելու մի քանի հնարներ:

1. Խորհրդավորություն

Երեխաները սիրում են գաղտնիքներ: Գաղտնիքների առկայությունը մոտիվացնում է նրանց: Երեխաները ցանկանում են թաքցնել առաջ բացահայտել գաղտնիքը: Հետևաբար՝ երբեմն կարելի է դասը սկսել հետևյալ նախադասությամբ.

. Ս.Խաչատրյան, Կամուրջներ պատերի փոխարեն, Անտարես, Երևան, 2014.

« Ես մտքիս մեջ բան եմ պահել: Այն վերաբերում է մեր ուսումնասիրած թեմաներից մեկին: Դուք պետք է ինձ հարցեր տար: Ես հարցերին կարող եմ պատասխանել միայն «այո» կամ «ոչ» տարբերակով: Դուք պետք է հարցերն այնպես ձևակերպեք, որ «այո» կամ «ոչ» պատասխանը ձեզ զգնի հասկանալ, թե ինչ եմ պահել մտքիս մեջ »:

2. Գուշակություն

Սովորողների հետաքրքրությունը խթանելու նպատակով կարելի է նյութի հիմնական կարևոր հասկացությունները կամ վերնագիրը թերթիկների վրա գրել, կտրատել ամանձին բառերի և պահել դասասենյակում՝ աչքից հեռու տեղերում: Դասը սկսելուց առաջ ամաչարկել սովորողներին գտնել դրանք և համադրելով ստանալ վերնագիրը կամ գլխավոր միտքը: Կարելի է ամաչարկել նաև ստացածը կարդալով գուշակել՝ ինչի մասին է դասը, կարծիքները լսել և ամաչարկել ուսումնասիրել բուն դասանյութն ու ընդհանրություններ կամ տարբերություններ գտնել գուշակածի ու դասանյութի միջև: Կարելի է նաև մտածողության հմտություններ զարգացնելով իրականացնել այս հնարը: Օրինակ՝ կարող եք ամանձին թղթերի վրա գրել «կռիվ», «պատերազմ», «տարակարծություն», «անհամաձայնություն» բառերը և աշակերտներին ամաչարկել գտնել այն հասկացությունը, որը միավորում է այս բառերը: Պատասխանն է՝ կոնֆլիկտը:

✓ Կարող եք ամանձին թղթերի վրա գրել հետևյալ բառերը և աշակերտներին ամաչարկել գտնել այն հասկացությունը, որը միավորում է դրանց: պատասխանն է՝ կոնֆլիկտը

Ուսուցիչն ամաչարկում է թղթի վրա գրել ամենասիրած ֆիլմի կամ հեքիաթի անունը և մտապահել: Այնուհետև ուսուցիչը թղթերը հավաքում է և խառը բաժանում աշակերտներին: Աշակերտները փորձում են գուշակել, թե ով է գրածի հեղինակը:

3. Զարմանք, անսպասելիություն

Երեխաները սիրում են զարմանալ: Անսպասելի, զարմանալի մտքերը գրավում են նրանց ուշադրությունը: Հետևաբար՝ դասը անսպասելի նորությունով սկսելը շատ կարևոր է: Այս համատեքստում կարելի է օգտագործել հակափաստական մտածողությունը: Վերջինս ձևակերպվում է պատկերում արտացոլված ոճով:

Օրինակ՝ կարելի է դասի սկզբում հարցնել՝

Ի՞նչ կլիներ, եթե 1903 թ.-ի հունիսի 12-ի

օրենքը Խրիմյան

Հայրիկը ընդունել: Մեկ այլ տարբերակ է աշակերտների կողմից ուրիշի դեր ստանձնելը: Օրինակ՝ պատկերացրեք դուք Խորայել Օրին եք: Ինչպե՞ս կվարվեիք:

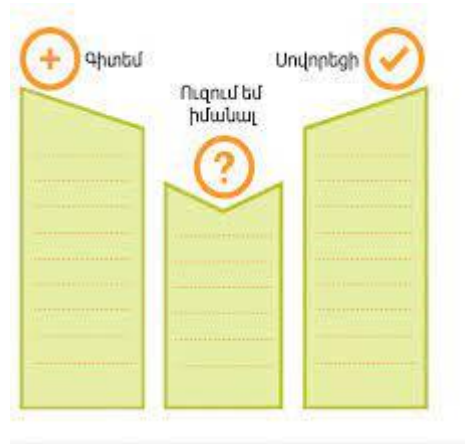
4. Մեջբերումներ

Բավականին արդյունավետ է դասի սկզբում որոշակի սկզբնաղբյուրի օգտագործումը: Դա կարող է լինել աֆորիզմ, թևավոր խոսք կամ նույնիսկ ինտրիգ՝ այդ ձևով տալով նախագիտելիք, ստեղծելով պրոբլեմային իրավիճակ, աշխատանքային տրամադրություն: Ահա մի քանի օրինակներ, որոնք կարելի է օգտագործել հատկապես հասարակագիտության դասերին՝ Ամեն արժեք գեղեցկություն է դառնում, բայց գեղեցկությունն ամեն արժեքից բարձր է... Երվանդ Քոչար Բարոյականությունն այնպիսի բան է, որը մեզ այլ բաներից ավելի շատ է հետաքրքրում: Մենք կարծում ենք, որ բարոյական

հարցերում մեր կայացրած յուրաքանչյուր որոշում ազդում է հասարակության ճակատագրի վրա... Դեյվիդ Ջյուն Դարաշրջանի կարևոր հարցերը լուծվում են ոչ թե ճառերով և մեծամասնության քվեարկությամբ, այլ երկաթով և արյամբ: Օ. Բիսմարկ Ինձ երբեք ծանոթ չի եղել մի բառ՝ հանձնվել: Չաղթողին երբեք ոչ ոք չի հարցնում արդյոք նա ճիշտ էր, թե՞ սխալ: Մարդկանց կառավարելու երկու ուղի կա՝ անձնական շահ և փող: Գեներալ, դուք ինձնից ուղիղ մի գլուխ բարձր եք, բայց եթե շարունակեք ինձ հակաճառել, ապա ես անհապաղ կվերացնեմ այդ տարբերությունը: 26 Այս մտքերից մի քանիսի հեղինակները դասի սկզբում չեն նշվում: Միայն դասի ավարտին են աշակերտներն իմանում, որ խոսքերի հեղինակն իրենց կողմից որոշակիորեն կոնկրետ վերաբերմունքի արժանացած Ա. Ջիուլերն է կամ Նապոլեոն Բոնապարտը:

5. Գիտեմ, ուզում եմ իմանալ, սովորեցի (ԳՈԻՍ)

Դասը սկսելու շատ հայտնի հնար է նաև ԳՈԻՍ-ը: Դասասկզբում ուսուցիչը գծում է M-աձև աղյուսակ, որի ձախ սյունակում գրում է՝ գիտեմ, կենտրոնում՝ ուզում եմ իմանալ, աջ սյունակում՝ սովորեցի բառերը: Դասի թեման հայտնելուց հետո ուսուցիչը դիմում է աշակերտներին հետևյալ հարցով. ի՞նչ գիտեք այս թեմայի, հասկացության մասին: Ապա լրացվում է գիտեմ սյունակը: Չաջորդիվ աշակերտներին հարցնում է՝ ի՞նչ եք ուզում իմանալ այդ թեմայի մասին: Եվ լրացնում է ուզում եմ իմանալ սյունակը: Դասի վերջում լրացվում է սովորեցի սյունակը

6. Մտագրոհ

Դասի մասնակցային սկիզբ ապահովող լավագույն մեթոդներից մեկը մտագրոհն է: Մտագրոհի միջոցով ուսուցիչը դասարանից հավաքում է մտքեր տվյալ թեմայի վերաբերյալ: Ընդ որում՝ մտագրոհի ժամանակ կարևոր է մտքերի քանակը: Կարևոր է նաև, որ աշակերտները առանց երկար մտածելու պատասխանեն ուսուցչի հարցին, որպեսզի ուսուցչի համար պարզ դառնան նաև այն սխալ պատկերացումները, որոնք թեմայի վերաբերյալ ունեն աշակերտները: Վերջին տարիներին մասնագետները մտահոգություն են հայտնել մտագրոհի հետ կապված: Բանն այն է, որ դասերի ժամանակ ակտիվ աշակերտները մենաշնորհում են մտագրոհը: Դանդաղ մտածող, ոչ ակտիվ աշակերտները կարող են դուրս մնալ մտագրոհից: Դրա համար առաջարկվում է օգտագործել նաև մտագրոհի գրավոր տարբերակը: Ուսուցիչն աշակերտներին առաջարկում է

թղթի վրա գրել իրենց մտքերը և հանձնել իրեն: Այս մոտեցումը չի փոխարինում բանավոր մտագրոհին: Պարզապես լրացնում է այն:

7. Համագործակցություն, հակամարտություն, համակեցություն

Ուսուցիչը դասարանից դուրս է ուղարկում երեք սովորողների, չասելով՝ ինչու: Դասարանին ներկայացնում է դասի թեմայի հետ կապված որևէ պատկեր, ապա դրսի երեխաներից մեկը ներս է գալիս, տասնհինգ վայրկյան նայում նկարը, որից հետո իր տեսածը ներկայացնում է երկրորդին, վերջինս էլ՝ երրորդին, ով դասարանին պատմում է՝ ինչի մասին է խոսքը: Դասարանին երրորդ մասնակցի պատմածը էականորեն տարբերվում է նրանց տեսածից, որից հետո կազմակերպվում է քննարկում-վերլուծություն: Երեխաները հասկանում են, որ հաղորդակցությունը շատ կարևոր է հասարակական հարաբերություններում: Ճիշտ հաղորդակցությունը նպաստում է համագործակցությանը, ոչ ճիշտ հաղորդակցությունը կարող է հանգեցնել հակասությունների:

2. ՆՈՐ ՆՅՈՒԹԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր նյութի բացատրության ժամանակ պետք է հաշվի առնել այն հանգամանքը, որ աշակերտը միանգամից չի կարող շատ բան սովորել: Հետևաբար՝ նոր նյութը բացատրելիս ուսուցիչը պետք է ուշադիր լինի, որպեսզի չգերազանցի այդ ծավալը: Ծավալը գերազանցելու դեպքում աշակերտի աշխատանքային հիշողությունը չի կարողանում հասկանալ նոր նյութը:

Նոր նյութը բացատրելիս կարևոր է «սատանայի վկա» հնարի հաճախակի կիրառումը: Այս դեպքում ուսուցիչը միտումնավոր սխալ միտք է ասում, որպեսզի ստուգի, թե որքան ուշադիր է դասարանն իրեն լսում: Իհարկե, սխալը պետք է լինի աշակերտների արդեն իմացած նյութի շրջանակում: Հաճախ ուսուցիչներին թվում է, թե այդ դեպքում աշակերտները կարող են մտածել, որ իրենց ուսուցիչը չի տիրապետում նյութին և սխալ բաներ է ասում: Բայց մի քանի անգամ կիրառելուց հետո աշակերտները կհասկանան, որ դա մանկավարժական հնար է: «Սատանայի վկա» հնարի կիրառումը աշակերտների ուշադրությունը կենտրոնացնելու լավ մեթոդ է:

Կենտրոններով աշխատանք

Ստեղծվում են 4-5 հոգուց բաղկացած խմբեր: Խմբերը ստանում են տեքստը և մոտենում համապատասխան անվանումներով կենտրոններին: /Խմբերում մասնակիցների ներգրավումը և խմբին համապատասխան կենտրոն ուղղորդելը կարող է լինել ինչպես նպատակային՝ համագործակցություն, որոշակի աշխատանքներում կարողությունների և հմտությունների խորացում, այնպես էլ պատահականության սկզբունքով/:

- կենտրոններով
- ստեղծագործողների կենտրոն
- գրավոր աշխատանքի կենտրոն
- բացահայտողների կենտրոն

Բացահայտողների կենտրոն

Այս կենտրոնում աշխատողները ընթերցում են տեքստը, կատարում կշռումներ, վեր հանում վերջինիս հիմնական միտքը, ենթատեքստը և ներկայացնում ընկերներին:

Ջեռագոտողների կենտրոն

Այս կենտրոնում աշխատողները ընթերցում են տեքստը և օգտվելով այդ պահին ձեռքի տակ եղած այլ աղբյուրներից՝ համացանց, գրականություն, փորձում են լրացուցիչ հետաքրքիր նյութեր հայթայթել տեքստի վերաբերյալ:

Ստեղծագործողների կենտրոն

Մասնակիցները, տեքստի առանձնահատկություններից ելնելով, փորձում են այն որևէ կերպ վերարտադրել և ներկայացնել, օրինակ՝ բեմակա

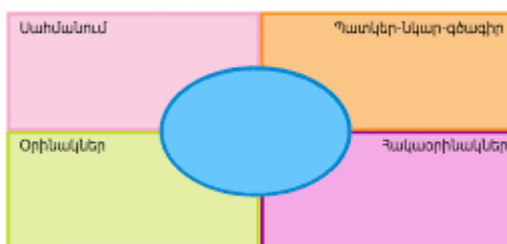
նացում, պաստառի պատրաստում, նկարազարդում, երգ, պար և այլն:

3 Սովորածը պարզելու հնարներ

1. Ֆրայերի մոդելը

Սա շատ արդյունավետ գործիք է սովորածը պարզելու համար: Ուսուցիչը քառաբաժանի կենտրոնում գրում է հասկացության, երևույթի, առարկայի անունը, ապա՝ առաջարկում վերևի ձախ անկյունում գրել հասկացության սահմանումը, վերևի աջ անկյունում այդ հասկացության պատկերային արտահայտությունը: Դա կարող է լինել ձեռքով նկարած պատկեր, լուսանկար, գծապատկեր, աղյուսակ: Ներքևի ձախ անկյունում գրե՛լ օրինակներ, որոնք վերաբերում են այն հասկացությանը, ներքևի աջ անկյունում՝ օրինակներ, որոնք չեն վերաբերում այդ հասկացությանը:

Ֆրայերի մոդել

2. Գիտելիքի դոմինո

Սովորողները նստում են մեծ սեղանի շուրջ: Քայլ 1 - Բոլոր սովորողները ստանում են առնվազն 1 քարտ՝ կախված թեման ամփոփող հարցերի քանակից և սովորողների թվից: Քայլ 2 - Ուսուցչի հրահանգով սովորողներից մեկը իր մոտի քարտը, վրայի հարցը կարդալով, դնում է սեղանին: 2.3 Սովորածը պարզելու հնարներ 35 Քայլ 3 - Հնչած հարցի պատասխանն ունեցող սովորողը ասում է պատասխանը և իր քարտը դնում սեղանին՝ նախորդ քարտի հարցի շարունակությամբ, ու կարդում իր քարտի հարցը: Քայլ 4 - Հաջորդաբար շրջանաձև դրվում են բոլոր քարտերը: Քայլ 5 - Ավարտին շրջվում են բոլոր քարտերը, և ճիշտ դասավորվածության պարագայում քարտերի դարձերեսին երևում է թեմայի կարևոր հասկացությունը կամ միտքը: Օրինակ՝ արդար աշխատանքն արժանի է արդար վարձատրության: Քայլ 6 - 2-3 աշակերտ արտահայտում է վերջնական մտքի վերաբերյալ սեփական մոտեցումները

3. Մտքերի հոսք

Նոր նյութը բացատրելուց հետո ուսուցիչը դադար է վերցնում և աշակերտներին առաջարկում գրել, թե ինչ հասկացան նոր նյութից: Այնուհետև ուսուցիչը կարող է շարունակել նյութը բացատրել կամ կարող է առաջարկել զույգերով աշխատել:

4. Երկու բան

5. Վարդ, փուռ, բողբոջ

6. Տասը տարի անց

ԼՇԵՔ մեկ բան, որը կուզենայիք հիշել այս թեմայից տասը տարի անց:

7. Սկսել, դադարեցնել, պահել

- ԼՇԵՔ մեկ բան, որը կուզենաք սկսել:
- ԼՇԵՔ մեկ բան, որը կուզենաք դադարեցնել:
- ԼՇԵՔ մեկ բան, որը կուզենաք շարունակել:

8. Հարցեր Հարցեր, որոնք հնարավորություն են տալիս պարզել, թե ինչ չափով են աշակերտները յուրացրել թեման:

- Ինչո՞վ X-ն ու Y-ը իրար նման:
- Ո՞րն է նյութի հիմնական գաղափարը:
- Որո՞նք են X-ի ուժեղ և թույլ կողմերը:
- Ինչպե՞ս է X-ը կապված Y-ի հետ:
- Համեմատե՛ք X-ն ու Y-ը՝ ըստ Z չափանիշի:
- Որո՞նք են խնդրի լուծման տարբերակները: • Ի՞նչը չէք հասկացել:

9. Մետախմբագության թերթիկ: Այս թերթիկը լրացնելիս կատարեք հետևյալ չորս քայլերը՝

1. Ընթերցե՛ք հարցերը: Դրե՛ք աստղանիշ բոլոր այն հարցերի դիմաց, որոնց պատասխանները գիտեք: Դրե՛ք «°» նշանը բոլոր այն հարցերի վրա, որոնց պատասխանները չգիտեք:

2. Գրե՛ք իմացած բոլոր հարցերի պատասխանները պատասխան սյունակում:

3. Մեկ անգամ ևս ընթերցեք այն հարցերի պատասխանները, որոնց վրա դրել եք «°» նշանը:

4. Ստուգե՛ք՝ արդյոք ճիշտ եք պատասխանել այն հարցերին, որոնց դիմաց աստղանիշ էիք դրել:

10. Ինձնից առաջ հարցրու երեք հոգու

Այս հնարի իմաստն այն է, որ աշակերտները սովորեն նաև միմյանցից: Ուսուցիչն առաջարկում է աշակերտներին հարցերով դիմել իրենց դասընկերներին և իրեն դիմել միայն այն բանից հետո, երբ երեք աշակերտների դիմելուց հետո չեն ստացել հարցի պատասխանը

11. Դասի զեկուցող

Այս պարզագույն հնարը շատ կարևոր դեր կարող է ունենալ սովորողներին դասապրոցեսում ընդգրկելու գործում: Ուսուցիչն աշակերտներից մեկին նշանակում է դասի զեկուցող: Վերջինս դասի ավարտից 3-5 րոպե առաջ ամբողջ դասարանին ամփոփ ներկայացնում է, թե ինչի մասին էր դասը, ինչ արեցին, ինչ կարևոր բաներ սովորեցին:

12. Ես-Դու-Մենք

Խմբային աշխատանքը մեծ տարածում ունի ժամանակակից դպրոցներում: Խմբային աշխատանքի խոցելի կողմերից մեկն այն է, որ առանձին աշակերտներ «թաքնվում են» խմբի հետևում: Նման իրավիճակում ուսուցիչները կարող են կիրառել «Ես-դու-մենք» հնարը: Յուրաքանչյուր աշակերտի առաջարկեք խմբային աշխատանքի վերջում ներկայացնել սեփական ներդրումը խմբի աշխատանքում, խմբի մյուս անդամների ներդրումը և ընդհանուր խմբի աշխատանքի որակը:

13. Լուսակիր

Ժամանակի սղության պատճառով շատ հաճախ ուսուցիչները դասապրոցեսում իրենց տված հարցերին մեկ-երկու աշակերտից պատասխան ստանալուց հետո առաջ են անցնում: Այս մոտեցումն ուսուցչին հնարավորություն չի տալիս ամբողջական պատկերացում կազմելու, թե ինչ չափով են տվյալ թեման յուրացրել դասարանի բոլոր աշակերտները: Նման իրավիճակում օգտակար է լուսակիր հնարի կիրառումը: Թեման ավարտելուց հետո ուսուցիչը դասարանին հարցնում է թեմայի յուրացման մասին: Յուրաքանչյուր աշակերտ բարձրացնում է իր մոտ գտնվող կանաչ, դեղին, կարմիր թղթերից որևէ մեկը

Եթե աշակերտը բարձրացնում է կանաչ թերթիկը, նշանակում է ամբողջությամբ յուրացրել է տվյալ թեման: Եթե բարձրացնում է դեղին թերթիկը, նշանակում է մասնակի է յուրացրել թեման: Իսկ կարմիր թերթիկ բարձրացնում են այն աշակերտները, ովքեր չեն յուրացրել թեման: Եթե կարմիր և դեղին թերթիկներ բարձրացնող աշակերտների թիվը շատ մեծ է, ապա նախընտրելի է, որ ուսուցիչը նորից անդրադառնա թեմային: Իսկ եթե թիվը մեծ չէ, ապա կանաչ գույն բարձրացրած աշակերտներին կարելի է հանձնարարել աջակցել իրենց դասընկերներին:

14. Կիսատ նախադասություն

Պատկերում բերված կիսատ նախադասությունների լրացումն օգնում է աշակերտներին ամփոփել դասը: Իր ընտրությամբ, ուսուցիչը կարող է տալ այս նախադասություններից մի քանիսը կամ բոլորը՝ աշակերտներին հնարավորություն ընձեռելով իրենց ցանկությամբ ընտրել այն կիսատ նախադասությունները, որոնք կուզենան ավարտել:

15. «Խաթարված հերթականություն»

Այս վարժությունը կնպաստի գիտելիքների և կարողությունների զարգացմանը. պետք է նախօրոք պատրաստել թղթեր, վրան գրել տեքստից ընտրված կարևոր անունները, փաստերը, իրադարձությունները: Դրանք խառը հերթականությամբ փակցնել գրատախտակին, հետո խնդրել, որ այն դասավորեն հերթականությամբ:

. Ս.Խաչատրյան, Կամուրջներ պատերի փոխարեն, Անտարես, Երևան, 2014.

Click <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/georgien/16023.pdf> link to open resource.

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՏԵՔՍ

Հետազոտական աշխատանքս իրականացրել եմ Արագածոտնի մարզի
Գեղադիրի Ռաֆիկ Խաչարյանի անվան միջնակարգ
դպրոցում: Փորձարարական դասերի համար ընտրել եմ II° և IV°
դասարանները:

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ 1

Դասվար-Արմինե Նավասարդյան

Դասարան -երկրորդ

Դասի թեման-ճուտիկը:Բառակապակցություններ՝ հատկանիշ+առարկա կառուցվածքով:

Դասի նպատակը-Կամրապնդեն արտահայտիչ կարողալու կարողությունը

- Կգրուցեն լավ ու վատ արարքների մասին
- Կհասկանան հաղորդակցման ոչ խոսքային միջոցները(մնջախաղ)
- Կկարողանան կազմել բառակապակցություններ՝հատկանիշ + առարկա կաղապարով

Դասի տիպը-հաղորդման դաս,ԽԻԿ համակարգով

Դասի մեթոդներ-Մտազրոհ, կանխագուշակում,դասի զեկուցող,Դ-աձև աղյուսակ

Դասին անհրաժեշտ պարագաներ-նկարներ,համակարգիչ,պրոյեկտոր

1.Խթանման փուլ

Փոքրիկ զրույցով ներկայացնել դասի թեման և հեղինակին:

<https://docs.google.com/presentation/d/1Wgkpw1eDUDbga8JBnUv6600uPtKRfL7uDp5HuexUGZg/edit?usp=sharing>

Գծել Դ-աձև աղյուսակ,մի սյունակում գրել<<Լավ է>>,իսկ մյուս սյունակում <<Վատ է>>բառերը:

Սովորողները մտազրոհով արտահայտում են իրենց մտքերը լավ և վատ երևույթների մասին:

Կանխագուշակում նկարագարողումը:

2.Իմաստի ընկալման փուլ

Տեքստի բովանդակության կանխագուշակում:

Տեքստի բարձրաձայն ընթերցումն ամբողջական հատվածներով: Ընթերցվում է մեկնաբանություններով և <<Չրույց հեղինակի հետ>> հնարի կիրառմամբ: Իրականացվում է նաև բառաբացատրական աշխատանք: Աշխատանք լեզվական նյութի շուրջ: Խաղ՝ <<Կռահի՛ր հերոսին>>

3. Կշռադատում

Այս փուլում կիրառել <<Դասի զեկուցող>> մեթոդը:
Անդրադարձ տեքստի բովանդակությանը և ամփոփում:

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ 2

Առարկան՝ Մայրենի

Դասարան՝ 2-րդ

Դասի տիպը՝ Խառը

Թեման՝ <<Չնվաճված աշխարհամաս>>

<https://app.wisemapping.com/c/maps/1222096/public>

ՓՈՐՁԱՐԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ 3

Առարկա-Մայրենի

Դասարան-2

Ուսուցիչ-Արմինե Նավասարդյան

Դասի թեման-2րույց հեռախոսով

Դասի նպատակը

- Չարգացնել երխոսությունը
- Արտահայտիչ ընթերցելու կարողությունների ձևավորումը
- Ձևավորել տեքստի շուրջ քննարկում ծավալելու հմտություն
- Բառապաշարի հարստացում

Դասի ընթացքը

Խթանման փուլ-Ամփոփել հին դասանյութը, ապա անցնել նոր նյութի հաղորդմանը:2րույց <<Հեռախոսը մեր կյանքում>>թեմայի շուրջ:

Իմաստի ընկալում

Սահիկի օգնությամբ հաղորդել նոր նյութը:

<https://docs.google.com/presentation/d/1qsGMiqK0WO8WS7wvOxEIBCNsEwSFQ2t1eRRTHwv4wWA/edit?usp=sharing>

Կշռադատում

Անդրադարձ և ամփոփում

- Ինչպես ես հասանում **Ո՞վ կա պարապ այս աշխարհում** տողը:Իսկ ո՞րն է քո աշխատանքը:<<Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանքով>>ներկայացնել:

Դասի վերջում անդրադառնալ անցած նյութին, պատասխանել աշակերտների հարցերին, այնուհետև ՏՏՏ գործիքով [quizizz.com](https://www.quizizz.com) խաղ խաղալ

<https://quizizz.com/admin/quiz/619d4a78d2d8ae001dd14452/1ytvodw11odvpdw21a>

s

Ջանձնարարել տնային աշխատանք և գնահատել:

ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Փորձարարական դաս- 1 վերլուծություն

Ինքս ինձ համար ունեմ բազմաթիվ հարցեր,որոք ցանկանում եմ փորձել և ընտրել ինձ համար կիրառելի ու արդիականը:Իմ առաջին փորձարարական դասն անցկացրել եմ իմ դասարանում՝մայրենիիի ժամին:Իմ դասարանն այն դասարաններից է,ուր յուրաքանչյուր դասաժամի պետք է ներկայանալ նորովի,լինել հետաքրքիր ևպատրաստված:Դասը ընթացավ ըստ պլանի,երեխաները ակտիվ էին և ոգևորված:Բայց կային երեխաներ,որոնք չմոտիվացվեցին դասին:Բայց համոզված եմ,որ այսպիսի դասեր սկսենք շատ իրականացնել,բոլորն էլ կմասնակցեն և դասն ավելի արդյունավետ կլինի:

Փորձարարական դաս- 2 վերլուծություն

Պետք է խոստովանում,որ դասը սկսելուց առաջ մի փոքր վախ կար:Քանի որ դասը վարեցի ոչ իմ դասարանում,այլ չորրորդ դասարանում:Բայց թույլների ընթացքում վախս անհետացավ:Դասը շատ հետաքրքիր անցավ:Բոլորը ներգրավված էին դասին:Երեխաները շատ ակտիվ մասնակցում էին:Ակտիվությունը այնքան շատ էր,որ մի պահ վերածվեց աղմուկի:Այս դասարանում նաև ժամանակի մեջ չտեղավորվեցի:

Փորձարարական դաս- 3 վերլուծություն

Դասն անցավ հետաքրքիր և բովանդակալից:Դասն անցկացրել եմ ԽԻԿ համակարգով:Դասի ուժեղ կողմն այն է,որ դասին մասնակցեց ամբողջ դասարանը: Դասի ժամանակ օգտագործեցի ՏՋՏ գործիքներ,որն ինձ օգնեց ,որ դասը երեխաները ավելի լավ յուրացնեն:Դասի բացասական կողմ այն էր,որ երեխաները շատ ակտիվ էին և նրանց ակտիվությունը վերածվեց աղմուկի:

Եզրակացություն

Իմ կողմից կատարված հետազոտությունների արդյունքում հանգեցի հետևյալ եզրակացություններին.

- Ուսումնասիրելով ուսուցման ժամանակակից մեթոդները ես տեսա, որ դրանք ունեն ուսուցանող և աշակերտներին ուսումնական գործընթացի մեջ ներգրավվող բնույթ
- Ուսուցման մեթոդը դասավանդողի և դասավանդվողի կարգավորված, փոխկապակցված գործունեության եղանակ է , գործունեության ճանապարհ՝ ուղղված ուսուցման գործընթացում դրված նպատակների իրականացմանը, խնդիրների լուծմանը:
- Յուրաքանչյուր մեթոդ ունի իրեն բնորոշ առանձնահատկությունները, որոնք իրենց հերթին ավելի հետաքրքիր են դարձնում ուսումնական գործընթացը: Աշակերտները հաճույքով են մասնակցում դասերին և մեծ ակտիվություն են ցուցաբերում:
- Մեթոդի դասակարգումը և նկարագրումը կարելի է կառուցել այնպես, որ՝ դրանք կարելի լինի կիրառել ցանկացած դասընթացի դասավանդման ժամանակ, դրանց ընտրությունը հնարավոր լինի կատարել ուսուցման և դիդակտիկ խնդիրների նպատակներին համապատասխան:
- Տարրական դպրոցում առաջնային է համարվում ուսուցման ժամանակակից մեթոդների կիրառումը, քանի որ կրտսեր դպրոցական տարիքում երեխաները գործնական աշխատանքները ավելի լավ են մտապահում:

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ս.Խաչատրյան, Կամուրջներ պատերի փոխարեն, Անտարես, Երևան, 2014.
2. Click <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/georgien/16023.pdf> link to open resource
3. Յու. Ա. Ամիրջանյան, Ա. Ս. Սահակյան, «Մանկավարժություն» Երևան 20
4. <https://elearning.iedf.am/mod/url/view.php?id=31067>